

XXXVI. národní přehlídka amatérského divadla pro děti Rakovník 2017

Náboženství je součást našeho světa

■ Soubor Červiven senior při SPgŠ Krnov není na Popelce nováčkem. Jako režii inscenace *Jak Tomáš ke štěstí přišel* uvádí tradičně: „Petra Severinová a soubor“. Na všetečné dotazy tak opět odpovídají všichni tři: Petra Severinová (dále pouze P.S.), Michal Kuča (M.K.) a Adam Růžička (A.R.).

■ Na scéně jsme vás viděli pohromadě a v anotaci uvádíte jako režii: Petra Severinová a soubor. Jak taková režijní práce vypadá?

P.S.: Dirigujeme se tak nějak navzájem. Měli jsme před jevištěm velké zrcadlo a vzájemně se kontrolovali. Taký hodně vycházíme ze zpětné vazby od diváků, kamarádů, kolegů...

M.K.: ...taková režie z jeviště. Postavili jsme před sebe kameru, nahráli se a pak si to pustili. Střídali jsme se v pohledu režiséra a společně řešili připomínky.

■ Proč ze všech možných předloh právě Věhokniha Guuse Kuijera?

P.S.: Mohu říct, že nápad na tuhle předlohu byl počat právě tady v Rakovníku, na pokoji v Cafexu, kde jsme loni nocovali. Mluvili jsme o tom, co bychom rádi dělali příští rok a já jsem říkala, co zajímavého jsem nedávno přečetla. A že mám ještě jednu bezvadnou předlohu, kterou jsem ale nakonec zavrhl. Souhlasili, že taková náboženská bigamie, s jakou se v příběhu setkáváme, už není v našich zeměpisných šířkách moc obvyklá, ale Michal mi říká: a co to domácí násilí? Tak jsme se nad tím společně zamýšleli a když jsem pak jela vlakem, v hlavě už jsem si projížděla, jak by mohly vypadat loutky. Takže nápad se zrodil opravdu tady, v Rakovníku. A pak jsme zavolali Adamovi, že ho potřebujeme, že na takového otce by nikdo nebyl lepší.

A.R.: A byl jsem rád, že si taky jednou můžu zahrát záporáka.

■ Ve vaší koncepci je to tedy příběh o domácím násilí?

M.K.: Myslím, že témat je tam víc. Každý divák má aspoň možnost vzít si na tom pro sebe to, co je pro něj podstatné.

P.S.: Já jsem si přála, aby děti, které třeba znají takové podmínky, viděly, že každý může mít tu možnost, že vždy je naděje se strachu vzepřít. Aby jim to pomohlo přestat se bát. Čehokoli. Za pomoci dobrých lidí.

M.K.: Podle mě v téhle inscenaci děti vidí cestu za tím být šťastný a otázku, co to je být šťastný. Dospělí, kteří mají víc zkušeností, už v tom vidí a hledají další témata. Vnímají něco jiného než děti.

■ Už jste od dětí měli nějakou reflexi? Vidí v příběhu především cestu za tím být šťastný?

P.S.: Už několik. Pokaždé se děti ptáme. Většinou říkají, že je to o tom, že Tomáš dospěl nebo zmoudřel. Dokonce nás překvapilo, když jsme se ptali, jaký byl tatínek, tak jedna holčička řekla, že zaslepený. Neodsoudila ho rovnou jako zlého.

■ Je ve vaší koncepci tatínek záporná postava?

A.R.: Pro ně ano, pro mě ne. (smích)

P.S.: První koncepce byla taková, že tatínek měl být od začátku stejný. V pohádkách má být jasné dané dobro a zlo.

■ Ale pak nám bylo řečeno, že to je ploché a pořád stejné, tak jsme se u něj snažili o určitý proces.



M.K.: Zajímavé je, že občas děti nerozlišují herce a postavu. Párkrát se mě po představení ptaly, jestli se opravdu jmenuju Tomáš.

P.S.: A když jsme se teď na tatínka ptali dvou holčiček, co se teď po představení přišly podívat na loutky, tak řekly, že nejdřív nebyl hodný, ale pak už jo. A myslely tím, že si tu s nimi s těmi loutkami Adam teď hrál.

■ Když si sami určujete věkovou kategorii, na kterou inscenaci cílíte, proč jste zvolili zrovna tuhle, od 9 let?

P.S.: Protože pro první, druhou třídu nám to přišlo přece jen hodně násilné a drastické a přišlo nám to na ně brzo. Ale děti od té třetí třídy už by to zvládnout mohly. A nechtěli jsme ve vypjatých scénách ubírat.

■ Nenarazili jste nikdy na to, že by takhle staré děti z nevěřících nechápaly náboženský kontext?

M.K.: Podle mě to pro ně ani není důležité, pro ně je hlavním tématem štěstí, ne náboženství. Ale jednou nám holčička říkala, že je zvláštní, že Ježíš s Tomášem mluví a s tatínkem ne, i když tatínek je ten, kdo o něm pořád čte.

■ A co si obecně myslíte o náboženské optice v divadle pro děti? Zvlášť dnes, kdy

je u nás vztah k náboženství dost ožehavým tématem?

P.S.: Já bych řekla, že se toho nebojím. Je to součást našeho života, světa, naší kultury. Je to stejné, jako jestli se bojíme dát tam postavy z gymplu nebo učňáku...věřící a nevěřící...

M.K.: Kříže jsme od mala viděli nad postelemi našich babiček, myslím, že českým dětem to není cizí. S náboženstvím se setkáváme denně. A přece jen, zrovna křesťanství je nám mnohem bližší, než např. buddhismus.

P.S.: Nemůžeme se z předlohy, z náboženské tematiky úplně vysvléct a udělat v tomto příběhu tlustou čáru mezi tématy domácího násilí a náboženství. Protože otec ho užívá jako berličku, záminku, nástroj. Odůvodnění toho, co a proč dělá.

M.K.: Přijde nám, že některé soubory do toho moc šlapou. Na tu náboženskou stránku moc tlačí. Zatímco my se snažíme ukázat spíš jeho lidskou, každodenní stránku, proti bigotnosti.

■ Škrtili jste hodně?

M.K.: Nechtěli jsme žádný happyend. Jsme jimi už trochu proslavení, ale tady si myslíme, že nějaké napravení otce není pravděpodobné. On je tak zaslepený a zabeďněný...jeho osobní peklo je, že zůstává sám.

Rachel Duchková

„Věříme na anděla strážného,“

říká režisérka souboru Na poslední chvíli, ZUŠ Ostrov Lucie Veličková.

■ Proč jste si vybrali právě téma pojednávající o umírání?

Holka, která hrála hlavní postavu Cilky, s tímto tématem přišla, a my jsme si jej vybrali. Velmi nás zajímaly především dvě otázky. Tou první byla myšlenka, že na nemoc často reaguje hůře okolí než člověk, kterého se to bezprostředně týká. Pak nás zaujala skutečnost, že věk hlavní hrdinky je tím obdobím, kdy se člověk zabývá existencionálními tématy. Zda je či není něco po smrti a podobné otázky. Tyto otázky jsme se ale následně ve svém představení snažili pouze položit, nikoliv na ně odpovědět.

■ Vybírali jste z více témat nebo jste vzali to první, které se objevilo?

Vybírali jsme z více témat. Vždy tvoříme tak, že se přinesou témata a podle toho, co je pro skupinu neaktuálnější, na čem se shodne, tomu se věnujeme.

■ V čem bylo aktuální dnešní představení. Proč se na něm soubor shodl?

To, o čem jsme dnes hráli, zaujalo děti nejvíc. Předtím jsme hráli hru Brian Jacque'se Jamie a upíři. Šlo o grotesku, jednoduchý příběh postavený na gagu. Snažíme se, aby každé představení bylo odlišné nejen tematicky, ale i divadelně. Aby se děti naučily zase jiný způsob práce. Z toho důvodu jsme vlastně vybrali právě i formu scénického čtení. Tedy tvar, který nenabízí dramatickou situaci.

■ Proč jste si tedy, kromě uvedeného důvodu, vybrali formu scénického čtení a nepokusili se o činohru? Měl jsem pocit, že na jevišti byli herci, kteří by to zvládli.

Naše děti jsou skutečně herecky dobře disponované, ale nejsou ještě tak psychologicky vybavené, aby hrály role dospělých. Nezvládly by psychologické herectví. Zpočátku jsme uvažovali o tom, že představení budeme hrát jako činohru, ale některé scény, kdy dítě hraje dospělého, mohly působit až komicky. Z toho



důvodu jsme tedy zvolili formu scénického čtení a určité stylizace.

■ Ostatní představení tedy inscenujete jako činohru?

Jistě, v představení Tváří v tvář jsme si scénické čtení zkoušeli vlastně poprvé. V tomto ohledu je to naše první zkušenost.

■ Každé představení přinese do života herce určitý prožitek a zůstane v jeho duši. Máte představu, jak to měli vaši herci v této inscenaci?

Většina Čechů je nevěřících a dnešní představení bylo přece jen hodně postavené na principech víry.

Tou největší zkušeností pravděpodobně bylo, že na otázku víry si každý odpovídá sám. Každý to má jinak s vírou, každý věří v něco jiného a něčemu jinému. Někdo nevěří vůbec. Ide o otázky, na které si musí každý odpovědět sám za sebe. Nelze tedy dát nějakou všeobecně platnou odpověď.

■ Věříte na anděly?

Ano, věříme na anděla strážného (smích).

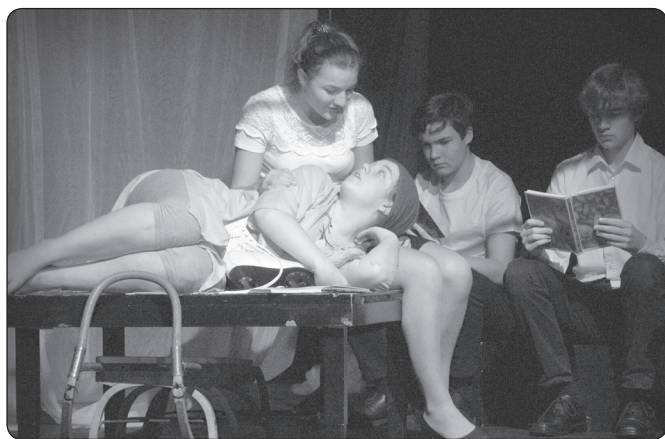
■ Chystáte v nejbližší době nějaké další představení?

Skupina, kterou jste viděli dnes, začíná studovat povídku Ivana Klímy Koulačka. Máme to ještě úplně čerstvé, začínáme zkoušet. Chtěli bychom letos udělat premiéru.

■ Váš divadelní soubor funguje v rámci ZUŠ?

Ano, máme děti od školkového věku, od pěti let, až po maturanty. Děti, které diváci v Rakovníku viděli dnes, jsou z druhého ročníku střední školy doplněné o děcka z osmé třídy. V ZUŠ máme pět skupin dětí a každá z nich pracuje na svém tématu vzhledem k věku, na tom, co je zajímavé. Každá skupina stárne a ta nejstarší odchází. Scházíme se pravidelně jednou týdně, máme však pochopitelně i nějaká soustředění. V rámci časové dotace, kterou na zkoušení máme, by se to stihnout nedalo.

Honza Švácha



Nákupní seznam životních moudrostí

■ Letošní ročník rakovnické Popelky zahájilo divadlo Na poslední chvíli ze Základní umělecké školy v Ostrově inscenací Tváří v tvář v režii Lucie Veličkové.

Nesporným záměrem inscenátorů bylo sdělování a sdílení závažného tématu těžké nemoci, boje o život a současně i smíření se smrtí. Potažmo pak téma naší schopnosti vnímat magickou dimenzi reality a té-

ma smyslu víry v životě člověka. Troufnu si prohlásit hned z kraje recenze, že to není věru málo. Samotný příběh je vcelku jednoduchý. Dívka Cecilka je těžce nemocná. Nechce si připustit, že se neuzdraví a nedovo-

luje to přiznat ani ostatním členům rodiny. Jsou Vánoce... Pak se náhle objeví anděl, který si s Cecilkou hraje, poslouchá ji, ptá se na život lidí na zemi, vezme ji na vytoužené brusle a sánky. To vše v magickém časoprostoru mimo všední realitu, v noci, když rodiče spí. Cecilie si pomalu, ale jistě uvědomuje, že smrt je nevyhnutelná. Naučí

se od anděla, jak se nad to povznést, odpoutat se od reality, jak se rozloučit a jak se těšit na nový svět, který se před ní ne nadále otvírá...

Cílem inscenace je vylíčit jednak Cecilčin vnější a zejména pak její vnitřní svět. Rámecem pro jevištní vyprávění je přítom četba záznamů z jejího deníčku. Jde o výrazně epický prin-



cip, který má sice potenciál pro dramatický náboj, leč tento zůstává inscenátory nepovšimnut, nevyužit. Čtenáři deníčku - jakýsi chór hrdinčiných vrstevníků, vystupujících příležitostně z řady a vstupujících do individuálních rolíček (matka, otec, bratr, babička, ošetřovatelka) - totiž nezaujmá k předčítanému obsahu žádný konkrétní postoj či vztah. Na-

tož pak vztah, který by v průběhu dramatického jednání procházel nějakým vývojem... Jde o neutrální konstatování poznámek z deníku. O myšlenkové postuláty, ke kterým nevede žádný vývoj, které tu prostě jsou jakoby vytesané do kamene.

V textové rovině jsou situačně neplodnější dialogy Cecilie s maminkou. Věcné a nesentimentální, zajímavě rozporuplné. Herecko-režijní řešení postavy matky ovšem možnosti textu nevyužívá k rozehrání situace, nezpracovává impulzy, které dialog nabízí, do funkčního vztahu dvou dramatických postav.

Specifické postavení zaujímá v textové konstrukci a nakonec i v inscenaci samotná postava Anděla. Vykládám si ji jako metaforické zosobnění Cecilčiných myšlenek, úvah, vlastně její duše. Část textů zazní v inscenaci vždy dvakrát. Poprvé, když je Cecilce svěřuje Anděl - respektive, když se jako

myšlenka rodí v Cecilčině mysli. Tehdy mají formu křehké úvahy, hrdinkou ještě vnitřně nepřijaté. Podruhé zazní, když je Cecilie zvěčňuje v podobě zápisu do svého deníku. Tehdy jsou již myšlenkami či lépe řečeno životními pravdami, se kterými se Cecilie plně ztotožnila a přijala je. V inscenaci ovšem tenhle rozdíl vystopovat nelze. Bohužel. Vše zní stejně, jde o kladení neměnných filozofických definicí, o pomyslný nákupní seznam životních moudrostí. Pouhé konstatování a opakování takových pravd se ovšem hodí do breviáře života nebo do památníku, ale nikoli na divadlo. Jsme na přehlídce činoherního divadla, jehož principy bezpodmínečně vyžadují dramatické jednání postav v situacích. Inscenace Tváří v tvář se spokojuje s občasnou divadelní ilustrací veřejné četby prozaického díla. Pod pojem scénického čtení se toho vejde hodně. Většinou jde však o scénické

čtení (výrazněji neinscenovaného, leč inscenovatelného) dramatického textu. Textová složka inscenace Tváří v tvář dramatická prostě není. Přes veškeré výhrady se inscenace honosí jedním vzácným pozitivem. A sice vkusně střízlivou věcností při sdělování vrcholně dojemných skutečností. A to i přesto, že příběh mladičké umírající dívky, která na Štědrý večer rozmlouvá o životě se svým Andělem, vyloženě svádí k sentimentalitě za hranicí kýče. Režie zůstala v tomto ohledu plně na úrovni! Závěrem bych rád dodal, že i když inscenace podle mě nevyhovuje žánrovým kritériím činoherního divadla a má i mnoho obecně divadelních nedostatků, jistě byla přínosnou studijní látkou pro kolektiv žáků ZUŠ, kteří díky ní mohli prožít určitý čas zkoumáním velice zajímavého a v českém prostředí pohříchu málo komunikovaného tématu.

Luděk Horký

Tomášova „Všehokniha“ aneb Když červi musí (s pravdou) ven

■ Soubor ČERVIVEN senior Krnov se nás prostřednictvím dramatizace „Všehokniha“ nizozemského autora Guuse Kuijera pod názvem „Jak Tomáš ke štěstí přišel“ pokusil vtáhnout do složitěho světa „malého chlapce“ nuceného žít v nefungující rodině. Základní nastavení rodiny, v níž ortodoxní, despoticke vládoucí a bigotně smýšlející otec ovládá svou ženu a svého syna, v chlapci paradoxně vzbuzuje stále větší touhu po svobodě a „obyčejném“ pocitu štěstí. Důmyslně a „neortodoxně“ napsaná předloha plná autobiografických motivů ze života autora nepostrádá potřebný nadhled, kde jistá ironie a odstup je ventilem tíživého tématu knihy. Nemá tedy mít zábavnou, ale spíše očištnou funkci.

Chlapec, především prostřednictvím světa paní Tereziínské – sousedky a pro otce Ježibaby – proniká skrze literaturu a hudbu do svobodného světa, který mu mimo jiné umožňuje únik ze života, v němž žije a není v něm šťastný. Poměrně ostře a dramaticky nastavené postoje a postavy knihy s ohromným emocionálním potenciálem jsou dramatizací neadekvátně zjednodušeny a zploštěny. Životy Tomáše, jeho matky, ale i onoho despotickeho otce jsou prolezlé různými typy strachů a neopodstatněných obav, které by nejen v zá-

věru jako červi měly vylézt na povrch. Měli by se jich zbavit! Ten pokus tady od souboru sice je, ale je neadekvátní předloze a často nezmotivovaný. Onen neiluzivní přístup může chvíli působit příjemně a nenuceně, ale zároveň vidíme, jak je vůči předloze zcela nefunkční. Nedůslednou dramatizací působí situace s Ježíšem pouze jako zvláštní až bizarní skeče, čemuž nepomáhá ani zvolená práce s loutkou, která postrádá všechny dovednosti, které zámeřná loutkoherecká práce vyžaduje, pokud chcete nějakým způsobem uchopit téma nebo

zasáhnout emoci. Svět symfonické hudby je smrštěn na skladbu Pro Elišku a svět literatury na pohádku o Princí Tomášovi a jeho souboji s drakem, za kterým ovšem nevidíme onen soubor se strachy, které v nás jako červi žijí, zaživa nás požírají a ve výsledku mohou naše životy zcela zničit. Není jasné z čeho, kdo, kdy a proč má strach nebo proč tomu již tak není. Kdo, kdy, proč a jak se přestal bát a překročil svůj vlastní vnitřní stín. Beethovenův rozmlácený klavír, kterých skladatel ve vztaku několik rozštěpal mimo jiné ze strachu, že jím složené dílo není dost dokonalé, se neadekvátně proměnil v pouhé elektronické „čínské“ samohrajky. I to by možná mohlo být téma inscenace. Záměrně říkám inscenace, nikoliv knihy. Ve snaze o jednoduchost se ztrivilizovala vysoká témata předlohy, která nebyla už dramatizací či jejím provedením zprostředkována divákům jiným divadelním způsobem.



Jako by Petra Severinová přestávala věřit ve svoji schopnost autenticky vyprávět příběhy. Jako by v ní narůstal zvláštní strach, jestli to bude dost dobré, jestli to bude stačit, jestli se to bude líbit. Ale o tom vyprávění příběhů přece není. Tyhle červy je třeba vyhnat ven, jinak vás sežerou zaživa. Někdy se stačí vrátit sám k sobě a vyprávět docela obyčejně, docela obyčejný příběh o životech a lidech. Jen tak může vzniknout něco neobyčejného. Ale nesmí to být cíl, ale jakýsi vedlejší produkt našeho vyprávění. Přejí nám všem k tomu hodně síly a trpělivosti.

Jaromír Hruška

Volby prezidenta pohádkové říše

Profily kandidátů

■ **Rakovnická Popelka** dostala výjimečnou příležitost. V pátek a v sobotu se bar Tylova divadla stane dějištěm volebního klání o prezidenta pohádkové říše. Zpravodaj, jako nezávislé médium, dal prostor všem kandidátům, aby promluvili ke svým voličům. Sledujte a pečlivě vybírejte svého favorita, v jehož prospěch v následujících dnech nasadíte své penězky a játra. Upozorňujeme, že za obsah i délku příspěvků redakce nenese odpovědnost.

■ CVRČEK

Hlavní a v podstatě jediný protagonista slavného životopisného večerníčku O cvrčkovi. Jediný kandidát vyzbrojený houslemi. „Do háje s vysokým uměním. Hájím právo všech neumětelů, aby si mohli na jevišti beztravně zavržat!“ Cvrček – kandidát, co zahraje i na Vaši strunu.



■ HLOUPÝ HONZA

Dámy a pánové, vážená divadelní poroto, milé děti, (...) Tak to je zatím vše. Děkuji vám za vaši pozornost.

Chytrý Honza

(redakčně kráceno)



■ DRAK MRAK UOÁ!

■ TRAUTENBERK



účast na všech představeních. Budou zřízena speciální naháňčí komanda, která se osvědčila již při odstraňování Krakonošovy přivandrovalé zvěře z horských niv. Tato komanda se již postará, abyste vy, mí nejoblíbenější špilmachři, měli pozornost, kterou si zasloužíte! Volte Trautenberg – jedinou možnost pro světlejší včerejšky i zítřky!

■ VODNÍK

Šťastné konce pro všechny! Dost kladných a záporných postav! Dost bylo dobra a zla! Dost vítězů a poražených! Prosazením zákona o rovnosti statutárního postavení lidí a pohádkových postav k lepším zítřkům! Mír a prosperita v bezstatutární společnosti! Budoucnost mládí, jistoty stáří – každé duši hrníček! Záporáci všech pohádek – spojte se!!!



Solidarita-Prosperita-Stabilita

Slovy nelze vyjádřit mou štědrost k poddaným, duševní velikost i majestát mé osoby, která jest nadevšechny nejrepresentativnější. Vám, lidským voličům a návštěvníkům přehlídky Popelka Rakovník mohu slíbit, že z pozice svého mandátu se zasadím o více tahů nad jevištěm, více propadlišť pod jevištěm a stoprocentní

PROGRAM:

Čtvrtek 9. listopadu 2017

9.00 – 10.00 hodin,
10.50 – 11.50 hodin
Tylovo divadlo
Divadelní soubor
Eduarda Vojana Brněnec/
režie: Magdalena Dvořáková
Markéta Vydrová, Magdalena
Dvořáková, Marcela Švecová

Skřítkosněň

(od 5 let)

10.50 – 11.35 hodin,
16.30 – 17.15 hodin,
Sál Kulturního centra
Říše loutek Kroměříž/
režie: Jiří Lisý a soubor
Pavel Vašíček

**O kouzelníku
Černém klobouku
a barevném míči**

(od 3 let)

14.00 – 16.30 hodin
Rozborový seminář (O kouzelníku
Černém klobouku a barevném míči
a Skřítkosněň)

18.30 – 19.05 hodin,
Tylovo divadlo
Letní prázdninová dílna
Divadla Jesličky,
ZUŠ Střezina Hradec
Králové/
režie: Jiřina Krtičková

Soubor volně na motivy
H. Ch. Andersena

Malá mořská víla

(od 12 let)

20.30 – 22.00 hodin
Rozborový seminář
(Malá mořská víla)

